

Til Familie- og Arbejdsmarkedsforvaltningen, 10.kontor
Bernstorffsgade 17
1592 København V.
Att: Kjeld Rothenberg og Unna Madsen

4.februar 1999

Vedr. Gaderummet-Regnbuen: Gadebørnsarbejde som en "udpost" indenfor det sociale- og sundhedsmæssige system i form af et socialpsykologisk fristed.

Vores situation er faktisk nu mere presset, end da vi d.1.juni '98 tilskrev Socialborgmesteren om vores akutte situation. Vi har siden mødet med Jer måttet bruge al vores energi på det daglige arbejde og på fondssøgning, alene til drift. Men vi har også den seneste tid vendt og drejet både mødet med Jer og jeres efterfølgende brev til os.

Vi skal hermed vende tilbage til Jeres svarskrivelse på vores ansøgning til Socialborgmesteren.

I jeres brev foreslår I to modeller:

- den frivillige, forstående og uafhængige vej, finansieret gennem støtte til frivillige projekter;
- eller den for os lange seje vej gennem etableringen af "foranstaltninger" for unge, hvor vores sted finansieres igennem offentlige henvisningsordninger, overenskomst og med et almindeligt kommunalt regelsæt.

Vi forstår jeres brev sådan, at både I og vi står med en del frustrationer. Vi henvendte os jo netop fordi det ikke længere kunne fortsætte på de eksisterende betingelser - og det er jo faktisk det ovenstående, som I så til gengæld står med som rammer. Vi mener at der må findes en 3. vej at gå - en faglig vej.

(3)

Den forlagte gruppe.

Der er en gruppe af unge, der ikke kan profitere af de eksisterende tilgængelige tilbud eller givne livsbetingelser, og som derfor er et kæmpe problem for dem selv, for deres omgivelser og i sidste ende for det offentlige¹.

Gruppen af unge kan beskrives som gruppen af "forlagte unge". De er socialt udstødte og truede. De forstås ikke rigtig af nogen, ingen tager dem rigtig alvorlig, og deres adfærd eller udseende er måske aparte. Hvorfor fortæller de ikke bare hvad de går og slås med, så der kan gøres noget. De slår sig måske endda sammen i subkulturer, vendt mod det etablerede samfund. De burde egentlig tage sig lidt sammen, få fingeren ud og rette op på deres kaotiske liv, i stedet for bare blindt at køre videre i deres egen indre verden. Men ingen kommer nogen vegne med denne indfaldsvinkel til denne gruppe unge. De skal ikke have rodet mere op i deres liv, før der også synes at være en vej, der kan bringe dem videre i livet. Ingen ønsker mere at være prøveklud for utilstrækkelige eller umyndiggørende voksen-tiltag, grebet ud af den blå luft, som man er så vant til; Og at fylde 18 er ikke en magisk løsning af noget som helst - nærmest tværtimod!

Problemerne skærper nemlig typisk til, når man fylder 18 år og skal til at leve op til et omverdenskrav om at skulle etablere sig selv som selvberørende væsen, ved egen og familiær kraft. Om ikke før skal man nu selv kunne finde ud af det i forhold til offentlige myndigheder, skole, arbejdsgivere o.a., og ens udviklede evner til egenomsorg stilles på prøve.

Selv for mange almindelige unge er dette en svær overgangsfase, men for unge, der kommer fra problemhjem, plejefamilier, institutioner eller fattige kår, kan det være helt uoverstigeligt, idet de nærmest "fritstilles" deres hidtidige livssammenhæng, samtidig med at en fremtidig livssammenhæng endnu ikke er indenfor rækkevidde, og hvor det isoleret bliver deres egen indsats, der bliver afgørende. Unge kastes her tilbage til sig selv hele tiden og sker der ikke forandringer, lægges der en virksom dimension af udbændthed ned i den unges eksistens. De ofte mangfoldige initiativer bliver færre, og flere opgives hurtigere og før tid.

Gruppens eksistens er kendt.

Gruppens eksistens er kendt. Socialcheferne gjorde i 1997 opmærksomt på, at der var en gruppe af "særligt sårbare" unge, som de ikke kunne gøre noget ordentligt for, eller som ligefrem er blevet udstødt². Ligeledes har psykiaterne måttet erfare³, at der er en gruppe af unge, omkring 30%, som ikke tager imod eller forbedres af deres foranstaltninger. Herudover er der et stort antal "almindelige" unge, der slås med forskellige psykosociale problemer, og som på den ene eller den anden led har brug for psykologisk behandling for at komme videre og få et tilfredsstillende liv, men hvor det ikke sker, fordi der ikke er økonomi til det. Mange af disse unge er i farezonen for at rode sig ind i stofbrug, for at søge at få et liv med andre, senere for at klare det alene, med den følge at de ender som narkomaner i meget tidlig alder.

Der er mao. i dag ikke bare en restgruppe på 20% i enhver generation, der er havnet i en udsigtsløs situation, men en "restgruppe i restgruppen", som ingen synes at kunne gøre noget for, men også for de mere etablerede unge med behandlingskrævende problemer er der ingen forandrende veje, for de kan ikke oppebære det, som de mener kan hjælpe dem, hvorfor de for enhver pris søger at holde sig ude af det offentlige søgelys - indtil et krak alligevel bringer dem ind i det, men nu i en forfatning, hvor meget kan være svært at rette op på!

¹ Den aktuelle gruppe af unge på stedet, samt hvad der gøres for at bringe dem videre ind i et godt voksenliv, og hvad de selv gør hertil, er tidligere beskrevet nærmere i brevet til Socialborgmesteren, og i ansøgningen til §115, 7.kontor i Familie- og Arbejdsmarkedsforvaltningen v/ Janie Olsen, 30. september '98, som I er tilsendt kopi af.

² Jvf. bilag H. Dam: "Socialcheferne: Vi svinger truede unge". Information 8.-9. februar '97.

³ Jvf. fx. professor Niels Reishy i Århus. Outsideren nr. 12, 1998

Ud fra rådgivningens historie og erfaring er der endvidere endnu en udstødt gruppe, typisk unge kvinder der har været ude for overgreb, men som er blevet fejlbehandlet af etablerede/autoriserede psykologiske og/eller psykiatriske behandlingsinstitutioner. Disse unge har - som de andre unge, der søger stedet - kunnet profitere af stedet og rådgivningens subjektorienterede psykologiske indfaldsvinkel, teori og praksis - for nogen unge den første form for psykologisk videnskab, som overhovedet har sagt dem noget.

Gruppen af "forlagte unge" er så uhomogen, at der må stilles spørgsmål ved, om man kan nå længe med mere specialiserede psykosociale tilbud - også set i lyset af, at unges problemer er så omfangs- og talrige, at det samfundsøkonomisk ikke vil være muligt at behandle sig ud af dem. Det samlede problemkompleks må derfor reformuleres, skal der kunne handles udviklende på det. Det må ses som svar på specifikke sociale betingelser, der i en eller anden forstand er generelle betingelser for enhver unge-gruppe i generationen. Eksistensen af den forlagte gruppe af unge kan derfor pege på, at der skal en mere generations- og helhedsorienteret indsats til, der ikke i første omgang retter sig mod den enkelte unge, men mod at bidrage til etableringen og udviklingen af den generationsmæssige livssammenhæng omkring den unge, dér hvor den unge er, således at hver enkelt gives mulighed for andre unge at udvikle sig med, nu hvor de voksne trækker sig ud, eller institutionen ophører, fordi man fylder 18 år og bliver myndig; men også livssammenhænge, hvor unge-gruppen eller den unge selv tilstås ret til at visitere sig til det, man har behov for. Dette markerer også en anden indgangsvinkel end den mest udbredte til gruppen af forlagte unge, idet de ellers må betegnes som "de uanbringelige"⁴. Unge-sammenhænge for alle unge, problemramte unge såvel som ressourcefyldte, og organiseret som samarbejds- og solidaritetsprojekter, er en vej frem for de forlagte unge, og - og det vil tiden og praksis kunne vise - nok også for en meget bredere gruppe af problemramte unge. Et sådant socialpsykologisk niveau kan være det niveau, der mangler i det nuværende Sociale- og Sundhedsmæssige system - fremfor den påtænkte fortsatte udbygning af distriktskykiatrien, hvis resultater ikke er lovende overhovedet⁵.

En positiv institution: en brugerstyret livssammenhæng.

Det springende punkt for støtten til den unge er, om etablerede livssammenhænge nu også tilbyder den unge en udvidet medbestemmelsesret, nu hvor det også er myndig, men har problemer med at integrere sig i et voksenliv, eller om dets medbestemmelsesret fratrækkes det under henvisning til, at det jo har rodet sig ind i problemer, som det ikke selv kan rode sig ud af. Hidtil har man indenfor det offentlige ikke gået den vej, der tilstår den problemramte unge over 18 år udvidet medbestemmelse over egne forhold, men alt peger på at øget brugerindflydelse bedst sikrer et konstruktivt resultat på lang sigt, også hvad angår de hårdest ramte skæbner⁶. Ellers sker der også en infantilisering og umyndigørelse af den unge, der i forvejen har svært ved at arbejde sig frem, trænge igenem til sin platform i tilværelsen. Problemet er imidlertid, at der findes meget lidt tilgængelig teori og handleprocedurer, der sandsynliggør hvordan professionel magtavgivelse til fordel for

⁴ Jvf. bilag, Peter Johannes Schjodt: "Ikke i vores baghave", Information 12. februar 1998.

⁵ Jvf. "Psykiatrilovsundersøgelsen. En undersøgelse af Lov nr. 331 af 24. maj 1989 om frihedsberøvelse og anden tvang i psykiatrien med hovedvægten på kliniske og administrative forhold" af Per Maegaard Poulsen med bidrag af Peter Kramp, Justitsministeriet, Retspsykiatrisk Klinik, August 1996, hvor hovedresultatet er, at tvangen er steget indenfor psykiatrien i hele det tidsrum, hvor indenfor undersøgelsen har foregået, samt at distriktskykiatrien resultatmæssig er en fiasko.

Til undersøgelsens resultater skal også lægges det forhold, at genindlæggelsesprocenten indenfor psykiatrien er steget fra 75% fra tiden inden distriktskykiatriens udvikling, til 82-83% efter at distriktskykiatrien er etableret. Der er derfor gode grunde til at søge andre veje, end en fortsat kvalitativ og kvantitativ udbygning af psykiatrien

⁶ Jvf. Socialforskningsinstituttet 97:27; Steen Bengtsson: "Kvalitet gennem brugerindflydelse. Et forsøg med styring af indhold i stedet for form".

grundlæggende brugerindflydelse, går hånd i hånd med en udvidet professionel og individuel kompetence. Ligeledes synes der at mangle modeller for brugerstyrede institutioner, som kan være medie for dette samfundsmæssige udviklingsarbejde. Til gengæld mener vi, at Gaderummet-Regnbuens organisation og udviklingsprincipper er udviklet derhen, at der umiddelbart er en substans at bygge videre på, hvad angår arbejdet med udstødte og truede unge, de forlagte og uanbringelige unge, netop som en "udpost" indenfor det sociale område, således at det sikres at der også er et samfundsmæssigt tilbud til disse unge, unge der allerede eksisterer, og unge der allerede er nået langt i kraft af deres Gaderumsaktivitet, men hvor der hele tiden kommer nye til.

Skal det nuværende arbejde kunne fortsætte, vil det komme til at dreje sig om, at det offentlige tilstår midler til ansættelse af arbejdskraft og til sikring af nogle minimumsbetingelser af praktisk art. Hvad angår arbejdskraft omhandler det 2 psykologstillinger og 2 værkstedarbejdere, ansat af kommunen, men udstationeret, og hvor det er unge-gruppen i Gaderummet, der er deres egentlige arbejdsgivere. Indenfor dette koncept har medarbejderne deres faglige frihed, men hvor kommunen råder over et vist antal timer, der kan bruges til henvisning af bestemte unge⁷. Hvad angår driftsmidler regner vi med, at huslejen og lidt mere kan dækkes over 5%-puljen qua Gaderummets være- og aktivitetsformer for unge, men der vil så mangle visse midler til al øvrig drift, herunder telefon, varme, el, forsikring, litteratur, vedligeholdelse mv.

Som det er idag, er det unge-gruppen, der via Gaderummet som medlemsforening har råderetten over stedet, dog i forening med rådgivningen, hvorimellem der er indgået en samarbejdsaftale om i fællesskab og i fælles lokaler at drive og udvikle stedet. Denne konstruktion lades urørt, da det er heri brugerstyringen er reel.

Hvorfor vi mener, at Kommunen skal gå ind i projektet!

Den gruppe af unge, der er tale om, forsvinder ikke selv om Gaderummet-Regnbuen forsvinder. Flere unge vil bare have endnu mere i sølet, uden andre fremtidsmuligheder end de etablerede institutioner, der allerede har givet op eller ikke kan.

Eet andet er at stedet allerede er en sådan social livssammenhæng, der har en positiv og nødvendig funktion for mange unge, dels direkte for de unge der er her mere eller mindre hele døgnet. Månederne igennem, men også for alle de, der har brugt stedet, og som i deres nye sted, nye liv, refererer tilbage til os, når uventede eller for store problemer igen opstår. At der er et sted på et brokvarter, en hel livssammenhæng, hvor tillid er nøglen for indgang - og ikke kontrol og selektion - og det ikke går op i kaos og ingenting, dét kommer ikke af sig selv. Det handler om, at der foregår noget godt, som hver enkelt værner om så godt man kan. Til gengæld kan en sådan sammenhæng, af mangel på ydre støtte, tørre ud, brænde sammen og give op, før den har udvirket dét, som den kan. Andre bydele og kommuner vil med fordel kunne overtage vores udviklingsprincipper, og bygge en tilsvarende brugerstyret livssammenhæng op. De unge er der - bare andre steder, hvor de slet ikke trives.

Så længe der ikke stilles noget andet op overfor disse unge fra det etablerede samfunds side, vil hver enkelt ung i denne gruppe være stillet alene overfor at falde ned i et ikke-kontaktbart liv på gaden, med følgerne af alvorlig misbrug, junk, kriminalitet, prostitution, psykiske forstyrrelser eller psykiatrisk opbevaring og svingdørskarriere. Gruppen kan siges at mangle større omsorgsgivende sammenhænge, "kollektive familier", der i praksis varetager overgangen til voksen-eksistensen, selv om man er over 18 år.

Når I skriver, at der generelt er mere forståelse for, at "udsatte" mennesker nogen gange behøver ligestillede, for at kunne modtage hjælp, så er vi enig, men I reducerer også vores udgangspunkt. I synes ikke at få øje på, at vores arbejde er et udviklingsarbejde, der naturligt kan passes ind i den

⁷ Jvf. bilag 1 og 3 i materialet til §115, 7.kontor v/ Janni Olsen, 30. september '98.

omstruktureringsproces af det sociale system, som er i gang allerede med de nye sociallove. Det er væsentligt både menneskeligt og økonomisk, at også de forhold af psykologisk traumatisering, der er en følge af generelle dårlige livsbetingelser, kan opfanges med en ny socialkulturel platform, her en generationsplatform for gruppen af unge over 18 år, hvor man som unge-generation tilstås særligt rum og specifikke faglige arbejdsmidler til at bringe sig ind i voksenlivet, nu hvor det er særlig svært. Som faglig platform er den et alternativ til gadejunken, fængselsvæsenet og psykiatrien - for ellers ender det i gadejunk, fængselsvæsenet og psykiatri! Hvordan en sådan socialpsykologisk platform skal se ud som juridisk subjekt, er en spændende opgave, men vel også en mulig opgave.

Der ligger i det konkrete arbejde også et boligmæssigt aspekt. Der findes på Nørrebro en normade-gruppe af unge uden reelle boligforhold, for der mangler boliger, og boliger man kan betale. Mange i denne gruppe udvikler dårlig livskvalitet, og her er der behov for et sted som dette, hvor man kan begynde at takle problemerne kollektivt, nu hvor de er fælles tilstede.

Tilbage igen.

I Jeres udspil til os tager I to modeller op, som vi kort skal vende tilbage til.

Hvad angår at køre videre alene på frivillig basis, så må vi melde ud, at det ikke længere er muligt. Og en afvikling/lukning vil også få uoverstigelige konsekvenser. Stedet bruges massivt, der er flere gadebørnsopgaver end der er ressourcer til løsning af, og mange problemstillinger er så langvarige og komplekse, at det kræver sine personer på fuld tid. Udbændthed står hele tiden bag ved næste dør, på næste trappetrin, og frivillige ressourcepersoner brænder ud så hurtigt som et lys, der står på hovedet. Så kan man fx. sige, at så må vi lukke, når nu det ikke er muligt vedvarende at få økonomi til at køre videre via frivillige tilskud. Ja - men hvad med menneskene heroppe. De eksisterer jo allerede, og der er allerede et arbejde omkring dem, og her er sociale betingelser til et liv, der kan bruges fremadrettet, når man er problemramt, fattig og boligløs. Midler til det eksisterende arbejdet vil også gøre det muligt for nye frivillige - som der ikke er mangel på - at bide sig fast i arbejdet.

Hvad angår den lange seje proces for at blive en typisk kommunal foranstaltning - som I skriver - så savner vi i Jeres svarbrev et fagligt grundlag for dette, hvad denne gruppe af unge angår. Man kommer derfra. Det har jo netop medvirket til udstødningen, hvad Socialcheferne selv indrømmer. Desuden har vi allerede været i en lang sej proces meget længe. 2 år som døgnåbent være- og aktivitetssted, og 12 år som gratis psykologisk rådgivning.

Afslutning.

Det kan synes som lang tid, at I har måttet vente på en tilbagemelding fra vores side. Den har sin grund i, at Jeres tilbagemelding lammede os. Vi kunne ikke genkende vores projekt i Jeres papir til os. Men det kan vel ikke generelt kun være en privat eller frivillig opgave, hvis et givent kommunalt regelsæt - eller manglende positive institutioner - udelukker en gruppe af borgere fra at få adækvat og tilstrækkelig hjælp til at udvikle et tilfredsstillende liv. Så må man vel også være åben overfor, hvad man fra kommunal side kan gøre anderledes. Der er, med disse unge, vægtige faglige grunde dertil.

Vi ser frem til at høre fra Jer snarest.

Med venlig hilsen

Gaderummet-Regnbuen